

ویپینار

کاربرد معلمانانه ی تفکر انتقادی

حمید مسعودی

بهمن ۱۴۰۰

حمید مسعودی
دکتری جامعه‌شناسی
مدرس دانشگاه بیرجند
پژوهشگر اجتماعی

 cv.Birjand.ac.ir/hmdmasoudi

 pue

 massoudihamid

 hmdmasoudi

 hmdmasoudi

 hmdmasoudi

تفکر انتقادی چیست؟

ابعاد تفکر انتقادی چیست؟

تفکر انتقادی در نظام‌های آموزشی

ارکان آموزشی و تفکر انتقادی

چرا مدرسه انتقادی نیست؟

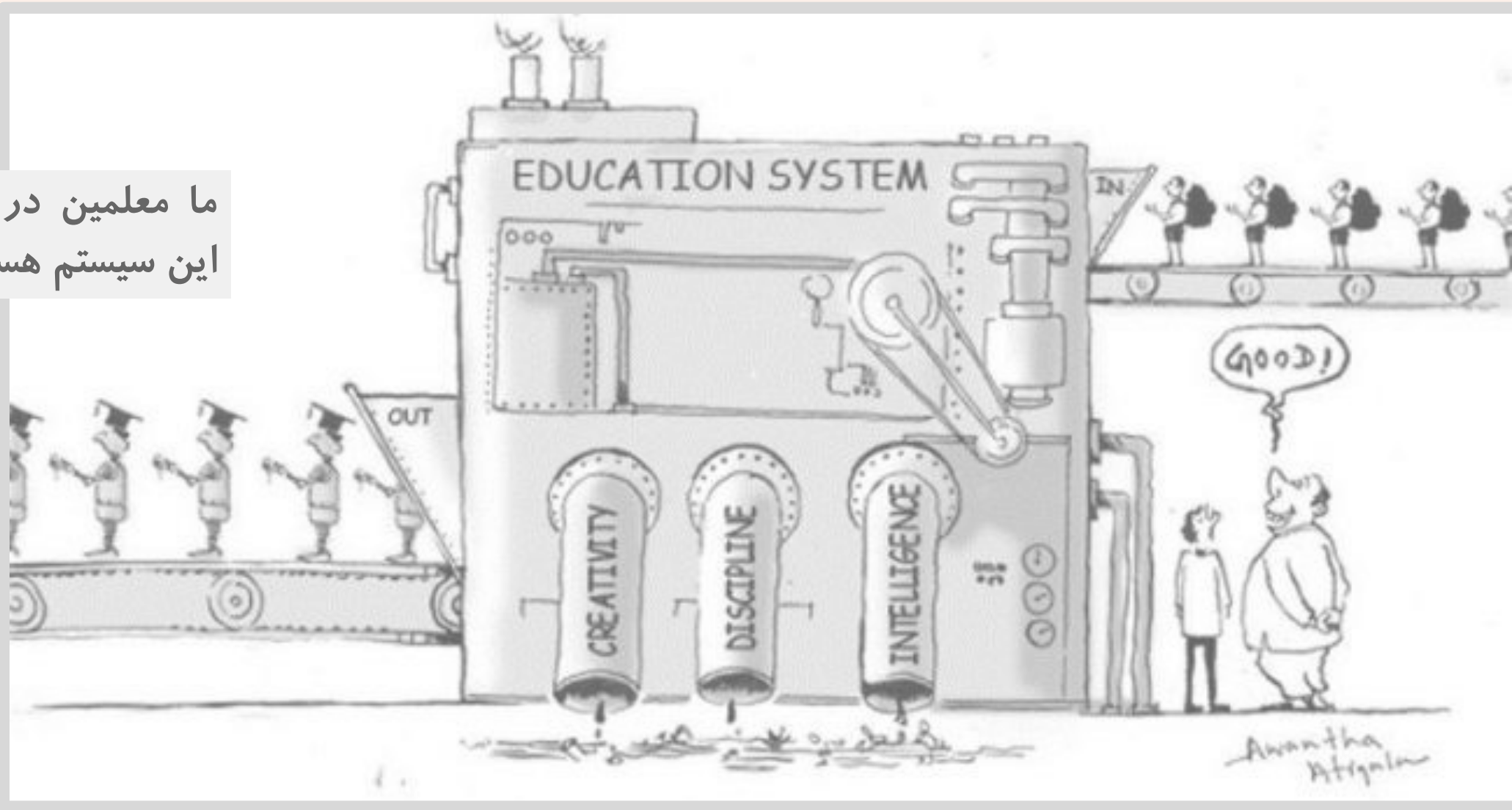
چگونه نگاه انتقادی دانش‌آموز را تقویت کنیم؟

منابعی برای مطالعه بیشتر

ما معلمین در کجای
این سیستم هستیم؟

تفکر انتقادی چیست؟

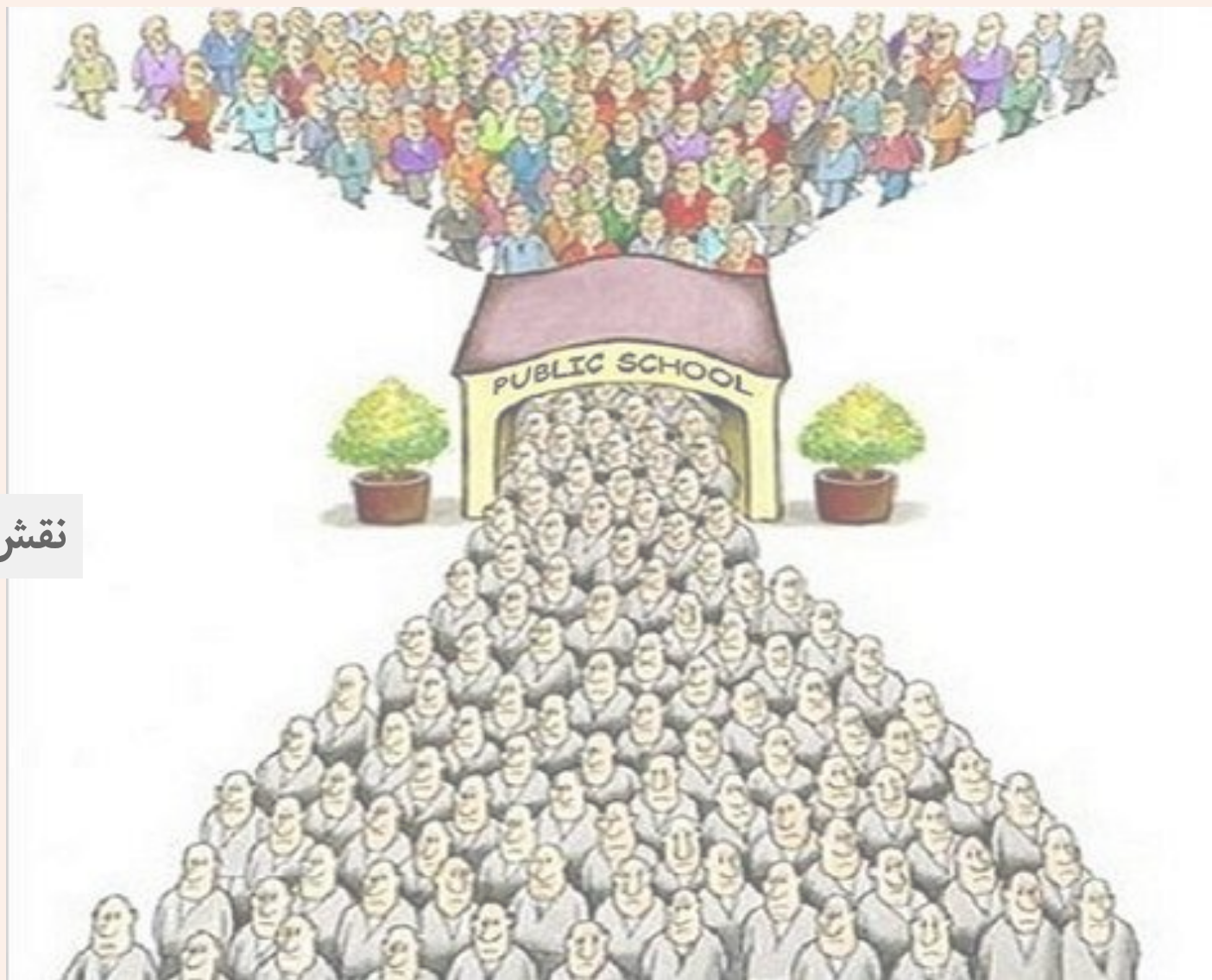

هدف تدریس، رشد و پرورش تفکر انتقادی است.

انجمن فلسفه آمریکا:

ما معتقدیم که تفکر انتقادی، قضاوت هدفمند و خودنظم‌دهنده‌ای است که به تعبیر، تحلیل، ارزیابی، استنباط و همچنین تبیین ملاحظات موقعیتی، روش‌شناختی، ملاکی و مفهومی مبتنی است. متفکر انتقادی ایده‌آل کسی است که به صورت دائمی کنجکاو، آگاه، دقیق در قضاوت، ارزیابی‌کننده عینی و بدون سوگیری، تمایل به بررسی مجدد، روشن‌بینی مسائل و مشکلات، جدی دریافتن اطلاعات مرتبط، منطقی در انتخاب معیارها است.

نقش برنامه درسی؟

تفکر انتقادی در نگاه برخی اندیشمندان

سقراط: پرسش سؤالات عمیق

افلاطون: روشن‌اندیشی

راسل: تأکید بر قضاوت درست

واتسون و گلیزر: توانایی استنباط، شناسایی مفروضات، استنتاج، تغییر و تفسیر و

ارزشیابی استدلال‌های منطقی

انیس: استدلال و نگاهی تیزبینانه

گلن: توانایی سمت‌وسوی فلسفی‌دادن به تفکر

لیپ و بیزلی: توانایی تفسیر، تحلیل، ارزیابی، استنتاج، تشریح و خودنظم‌دهی

پال و الدر: با اهمیت‌پنداشتن تفکرات خود، توسعه عادات خاص درست‌اندیشیدن

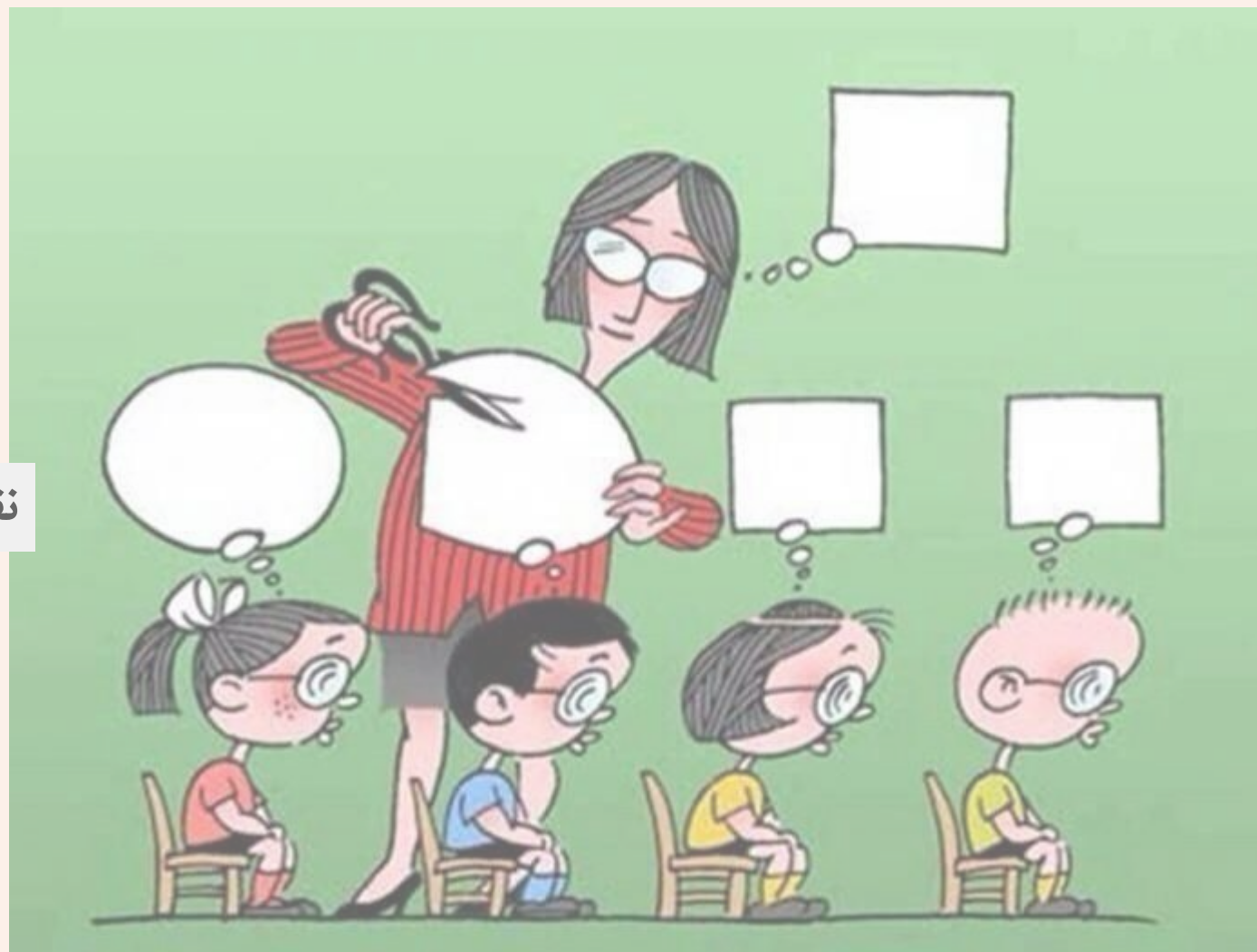
ارتقای اندیشه‌ورزی دانش‌آموزان با
تقویت مهارت پرسشگری

ظرفیت شنیدن استدلال‌های
رقیب
(جمع)

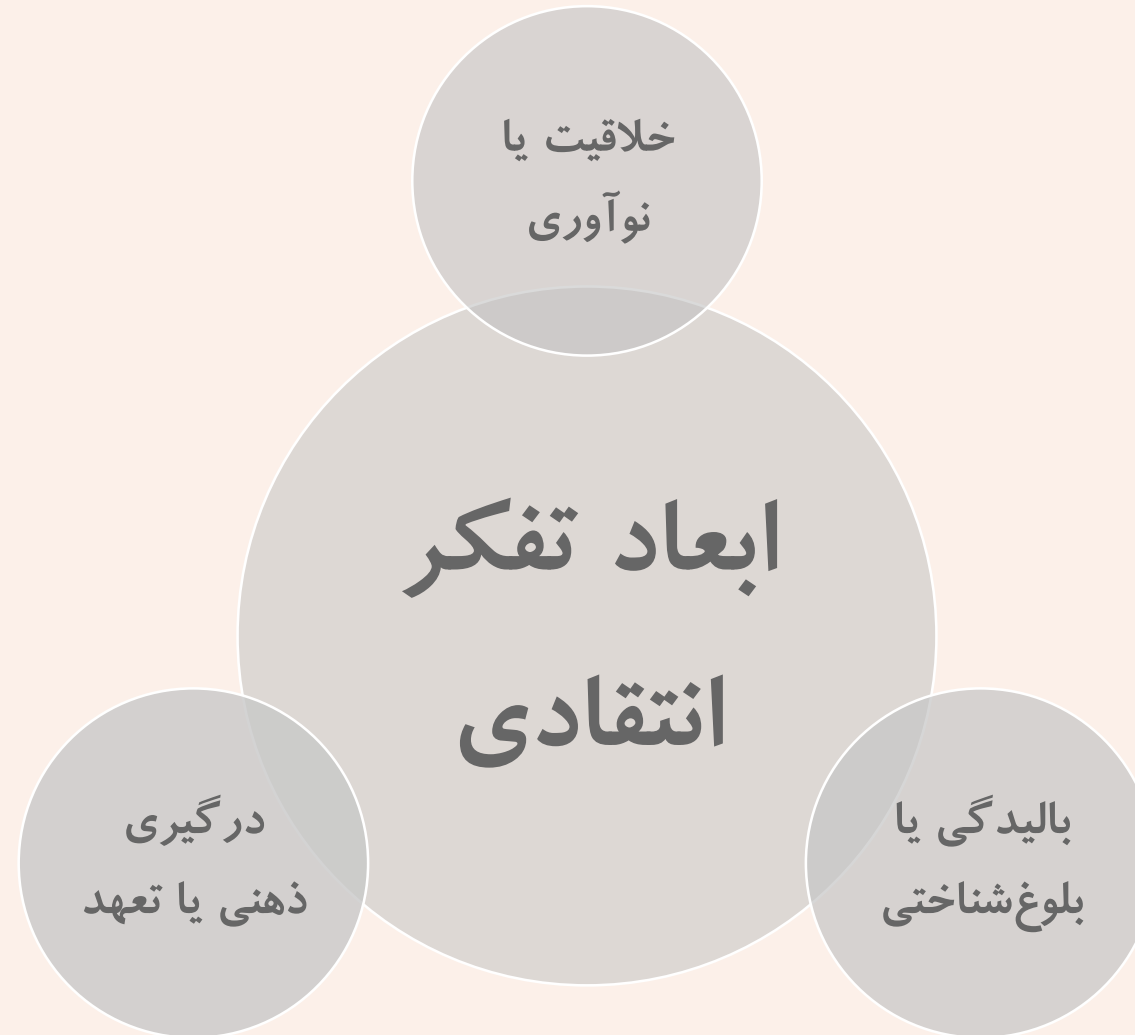
تقویت استدلال‌های فردی
(فرد)

چرا دانش‌آموزان
پرسش نمی‌کنند؟

نقش معلم تربیتی-پرورشی؟

ابعاد کلیدی تفکر انتقادی (تقسیم‌بندی اول)

گرایش به تفکر انتقادی ریکتس

ابعاد کلیدی تفکر انتقادی (تقسیم‌بندی دوم)

تفکر انتقادی کالیفرنیا

ابعاد کلیدی تفکر انتقادی (تقسیم‌بندی سوم)

رویکردهای سه‌گانه به آموزش تفکر انتقادی

روش مستقیم: گنجاندن مهارت‌های تفکر انتقادی در برنامه‌های درسی آشکار

روش غیرمستقیم: گنجاندن مهارت‌های تفکر انتقادی در کلیه برنامه‌های درسی آشکار

روش غیرآشکار: آموزش مهارت‌های تفکر انتقادی در برنامه درسی پنهان

۳

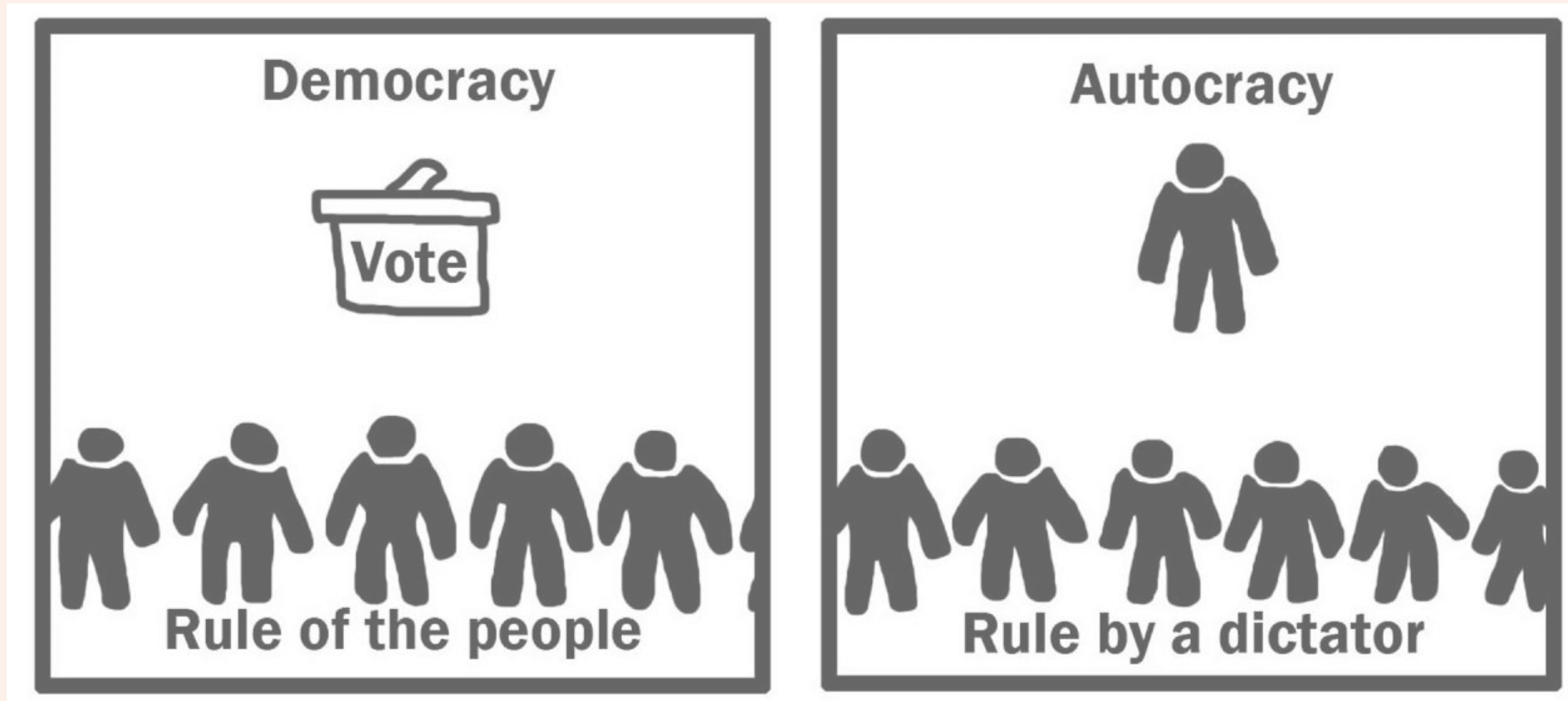
معنای این کاریکاتور چیست؟

جامعه‌شناسی علمی برای تقویت تفکر انتقادی

علمی محافظه کار و تقویت بعد توصیف وضعیت
توصیف مسائل و پدیده‌های اجتماعی
علمی در مقابل نظام‌های قدرت و انتقادی
تبیین و تحلیل مسائل و پدیده‌های اجتماعی
قدرت بالای مهارت‌های پژوهش و گردآوری داده
ارتباط با جامعه و پذیرش دیدگاه‌های متنوع
قرارگیری در نظام اجتماعی و پیونددهنده
گذار از بعد فردی و نیل به بعد جامعه‌وی
مخالفت با نظام‌های ثبات‌آفرین وضع موجود

تفکر انتقادی در جوامع (کلاس‌های) دموکراتیک بروز می‌کند.

ویژگی‌های جالب تفکر انتقادی از نظر پل و الدر:

- پیشرفت انتقادی مثل پیشرفت در بسکتبال، نواختن آلت موسیقی و... است و غیر ممکن است که بدون تعهد آگاهانه، یادگیری و پیشرفتی در این زمینه حاصل می‌شود.
- تا هنگامی که ما تفکرمان را بی‌اهمیت بپنداریم، کار مورد نیاز برای پیشرفت آن انجام نداده‌ایم.
- پیشرفت در تفکر انتقادی فرآیندی تدریجی است که شامل سعی و کوشش و کار سخت و صریح است.
- یک فرد به دلیل داشتن یک مدرک دانشگاهی، یک متفکر عالی نمی‌شود.
- داشتن اعتماد به نفس در تفکرات خود، نشانه تفکر انتقادی نیست. همان طور که نمره بالا در تست هوش نشانه نابغه بودن نیست.
- تفکر انتقادی نیاز به توسعه عادات خاص اندیشیدن دارد، عادات فکر کردنی که هیچ کس با آن‌ها متولد نمی‌شود.
- تفکر انتقادی نیازمند تمرین مرحله‌ای در یک دوره زمانی گسترده است.

معنای این کاریکاتور چیست؟

پنج نوع تکالیف نوشتاری برای تفکر انتقادی (مایرز)

معلم منتقد و انتقادپذیر
معلم کنجکاو و خالق کنجکاوی
معلم شجاع و شجاعت‌پذیر
معلم آزاد و آزادی‌بخش
معلم مصرف‌کننده و تولیدکننده
معلم گفتگو‌کننده و گفتگوپذیر
معلم تصمیم‌گیر و تصمیم‌ساز
معلم انسان‌محور و تخصصی
معلم مطالعه‌کننده و سازنده
معلم مشارکت‌جو و مشارکت‌پذیر
معلم غیراداری و سازمانی
معلم مقصر و پذیرنده تقصیر
معلم مستند و مستندجو

توانمندسازی دانش‌آموزان در راستای تفکر انتقادی

نقش علوم انسانی (جامعه‌شناسی) در ارتقای تفکر انتقادی

والدین و تفکر انتقادی دانش‌آموزان

تربیت معلمان انتقادپذیر و خلاقیت‌پذیر

مهارت‌های تحلیل محتوای درسی مبتنی بر تفکر انتقادی

تفکر انتقادی در کنار آموزش کنکوری

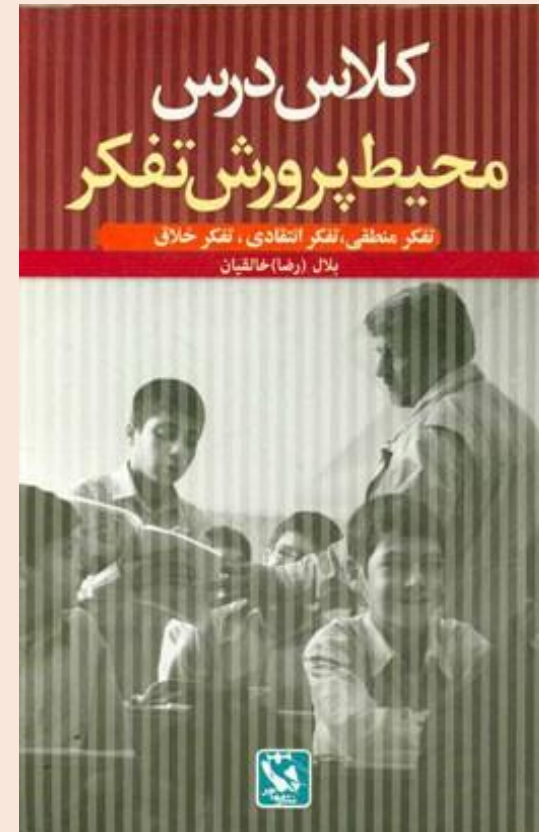
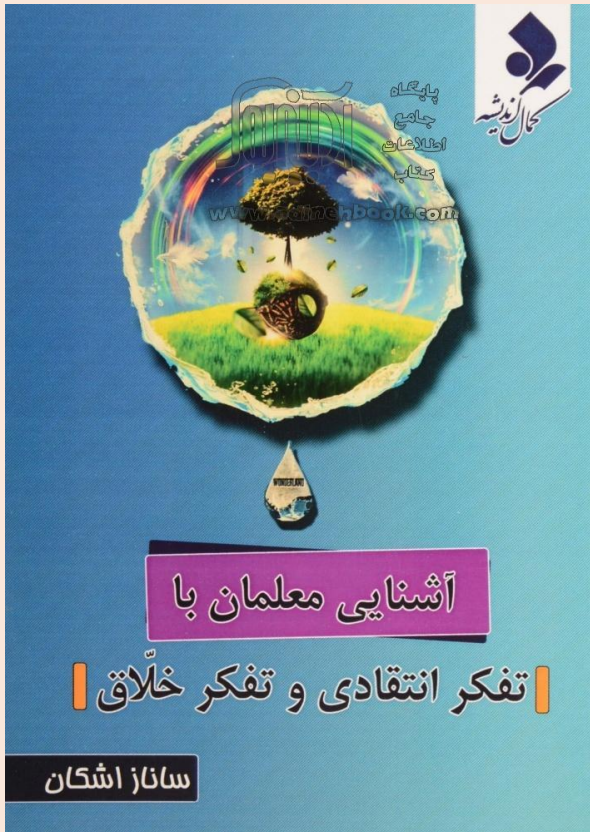

برنامه درسی پنهان و تقویت تفکر انتقادی معلمان

- کریمیان، حسین؛ ناطقی، فائزه؛ سیفی، محمد (۱۳۹۶). بررسی تدریس معلمان با تاکید بر مهارت های تفکر انتقادی در دروس مطالعات اجتماعی، فصلنامه علوم اجتماعی، ۱۱(۳۷) ([دریافت مقاله](#))
- رستمی، الهام، سلیمانپور، جواد (۱۳۹۵). رابطه تفکر انتقادی و رفتار شهروندی معلمان دوره ابتدایی، ماهنامه پژوهش ملل، ۲(۱۴)، ۹۳. ([دریافت مقاله](#))
- کریمیان، حسین؛ ناطقی، فائزه؛ سیفی، محمد (۱۳۹۵). میزان توجه به مهارت های تفکر انتقادی در کتب مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی از دیدگاه معلمان، مجله مطالعات پیش دبستانی و دبستان، ۲(۶)، ۳۳-۵۷. ([دریافت مقاله](#))
- گنجی، کامران؛ یعقوبی، ابوالقاسم؛ لطفعلی، رضا (۱۳۹۲). اثر بخشی آموزش مهارت های پرسشگری به معلمان بر تفکر انتقادی دانش آموزان متوسطه، فصلنامه روانشناسی تربیتی، ۹(۲۷)، ۱. ([دریافت مقاله](#))
- بدری گرگری، رحیم؛ فتحی آذر، اسکندر؛ حسینی نسب، سید داوود؛ مقدم، محمد (۱۳۸۶). بررسی مهارت تفکر انتقادی دانشجو معلمان مراکز تربیت معلم تبریز، فصلنامه پژوهش های نوین روانشناختی، ۲(۷)، ([دریافت مقاله](#))

منابعی برای مطالعه بیشتر ...

با کلیک بر روی تصویر کتاب ۲۰ صفحه نخست آن را دریافت کنید.

کاربرد معلمان تفکر انتقادی

مدرس: حمید مسعودی

بهمن ۱۴۰۰

وپیپنار

کاربرد معلمانانه ی تفکر انتقادی

شاد و پیروز و سالم باشید.

H M D M A S O U D I